

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **Research Centre, z.s. v likvidaci**, se sídlem Bohdalecká 1460/8, Praha 10, zastoupený JUDr. Mgr. Filipem Rigelem, Ph.D., advokátem se sídlem Teplého 2786, Pardubice, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2018, čj. 56368/18/5000-10480-710970, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2019, čj. 10 Af 15/2019-37,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2019, čj. 10 Af 15/2019-37, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím změnil platební výměry Finančního úřadu pro hlavní město Prahu ze dne 24. 4. 2018, čj. 3579314/18/2000-31475-11003 a čj. 3579438/18/2000-31475-11003, kterými správní orgán I. stupně vyměřil žalobci odvod za porušení rozpočtové kázně. Žalovaný pouze změnil část textu výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně spočívající v odkazu na konkrétní ustanovení právního předpisu. Ve zbytku zůstalo rozhodnutí správního orgánu I. stupně nedotčeno.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“). V žalobě uvedl, že mu rozhodnutí žalovaného bylo doručeno 15. 1. 2019 a žalobu podává řádně a včas.

[3] Městský soud žalobu shora označeným usnesením odmítl jako opožděnou. V odůvodnění uvedl, že rozhodnutí žalovaného bylo žalobci dle doručky založené ve správním spisu doručeno fikcí dne 7. 1. 2019. Žalovaný předal rozhodnutí k přepravě 21. 12. 2018 a doručoval jej přímo žalobci, jelikož advokátce, které udělil plnou moc, byl k tomuto dni pozastaven výkon advokacie. Na adrese žalobcova sídla byla zásilka doručována 27. 12. 2019, avšak žalobce nebyl zastižen. Zásilka byla proto téhož dne uložena u provozovatele poštovních služeb a žalobci bylo zanecháno upozornění s výzvou k vyzvednutí zásilky. Žalobce si zásilku v úložní době nevyzvedl, proto byla dle § 47 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“), považována za doručenu ke dni 7. 1. 2019, jelikož desátý den připadl na neděli 6. 1. 2019. Dne 11. 1. 2019 žalovaný dodal rozhodnutí rovněž do datové schránky likvidátora žalobce, přičemž mu bylo doručeno 15. 1. 2019. Pro určení počátku běhu žalobní lhůty je však podstatný den, kdy bylo rozhodnutí doručeno žalobci. Z § 24 odst. 2 ve spojení s § 25 a § 45 odst. 1 a 4 daňového řádu totiž neplyne, že by byl likvidátor považován za procesního zástupce žalobce jako účastníka daňového řízení, jemuž má být doručováno místo žalobce. Likvidátor je toliko osobou oprávněnou za žalobce v zákonem stanovených případech jednat. Lhůta pro podání žaloby tudíž skončila 7. 3. 2019. Žalobce však žalobu podal až 15. 3. 2019, tedy po jejím marném uplynutí. Městský soud proto nepřisvědčil v žalobě uvedenému tvrzení o včasné podání žaloby, jelikož je zjevné, že žalobce při výpočtu lhůty mylně vycházel ze skutečnosti, že mu bylo rozhodnutí doručeno až doručením likvidátorovi.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Proti tomuto usnesení městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž namítl, že pod stížnostní důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), lze podřadit situaci, kdy vada řízení před městským soudem mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí. O takovou situaci se jedná i tehdy, pokud soud žalobu odmítne pro opožděnost, aniž účastníkům řízení poskytl právo se k otázce včasnosti vyjádřit, i když má pochyby, které plynou z obsahu žaloby. Povinnost městského soudu umožnit stěžovateli vyjádřit se k těmto pochybnostem a navrhnout na podporu svých tvrzení důkazní prostředky plyne i z přílehlavě aplikovatelného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, čj. 7 Afs 63/2010-65. Jak jednoznačně plyne z žaloby, stěžovatel tvrdil, že mu bylo rozhodnutí žalovaného doručeno 15. 1. 2019, a proto byl přesvědčen o včasnosti a přípustnosti žaloby. Přestože městský soud dospěl k jinému závěru o dni doručení než žalobce, neumožnil mu vyjádřit se k této okolnosti a žalobu odmítl, což je jednoznačně nezákonným postupem rozporným s citovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu a zásadami soudního řízení správního. Uvedené závěry lze podle stěžovatele považovat za obecně přijaté, přičemž v této souvislosti citoval z rozsudku 14. 1. 2016, čj. 9 As 244/2015-47, který tyto závěry rovněž aproboval.

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti dále uvedl argumentaci, na níž zakládá své přesvědčení o včasnosti žaloby. Okamžik doručení rozhodnutí žalovaného se posuzuje dle pravidel obsažených v daňovém řádu a nikoli dle soudního řádu správního, jak to učinil městský

pokračování

soud. Daňový řád v § 24 odst. 2 stanovuje, že jménem právnické osoby je oprávněn při správě daní jednat její statutární orgán, nebo ten, kdo prokáže, že je oprávněn jednat jejím jménem podle jiného právního předpisu. Takovým „jiným právním předpisem“ je § 193 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Žalovaný proto neměl doručovat do žalobcova sídla, ale jeho likvidátorovi. To zvláště za situace, kdy v průběhu daňového řízení komunikoval výhradně s likvidátorem. Ostatně i poté, co se žalovanému vrátilo rozhodnutí jako nedoručitelné, rozhodl se doručovat likvidátorovi. Zcela nejasné též zůstává, proč jej žalovaný nevyzval k doložení platné plné moci, jestliže se ukázalo, že plná moc advokátky pozbyla platnosti v souvislosti s pozastavením advokacie. Stěžovatel si je vědom konstantní judikatury, ze které plyne, že i doručení nesprávné osobě není na vadu, jestliže se osoba, které mělo být správně doručeno, s obsahem doručované listiny prokazatelně seznámila. V dané věci se však likvidátor s rozhodnutím seznámil až 15. 1. 2019, přičemž právě až doručení likvidátorovi bylo rozhodné pro běh lhůty k podání žaloby. Na podporu uvedené argumentace odkázal stěžovatel na odbornou literaturu, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, čj. 5 A 122/2002-41 a rozsudek městského soudu ze dne 30. 11. 2012, čj. 7 Ca 156/2009-44.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] V projednávané věci stěžovatel výslovně uplatnil důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a vznesl kasační námitku, která se týká posouzení včasnosti podání žaloby ke krajskému soudu, resp. určení počátku běhu žalobní lhůty. Kasační stížnost míří proti usnesení, kterým městský soud žalobu v dané věci odmítl pro opožděnost, tedy žalobu neposuzoval meritorně. Nejvyššímu správnímu soudu tak v kasačním řízení přísluší v tomto ohledu pouze hodnotit, zda městský soud správně posoudil včasnost podané žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004-98). Vedle toho stěžovatel namítá též vadu řízení před krajským soudem spočívající v nemožnosti vyjádřit se k odlišnému nazírání městského soudu na určení počátku běhu žalobní lhůty a předložit v tomto směru důkazní prostředky k prokázání svého tvrzení. Nicméně i tato námitka spadá pod důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[10] Případné shledání vady řízení před krajským soudem, která mohla mít vliv na zákonnost závěru soudu o opožděnosti podané žaloby, by nutně muselo vést ke zrušení napadeného usnesení krajského soudu a k vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Proto se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval vznesenou námitkou vad řízení před krajským soudem.

[11] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatel v žalobě v souladu s § 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s. uvedl v záhlaví žaloby datum, které považuje za den doručení rozhodnutí žalovaného, a to konkrétně 15. 1. 2019. Ve správním spisu je založena obálka, kterou žalovaný doručoval své rozhodnutí stěžovateli na adresu jeho sídla. Z přiložené doručky plyne, že stěžovatel nebyl při doručování zastížen, proto byl vyzván k vyzvednutí zásilky, která byla připravena k vyzvednutí ode dne 27. 12. 2018. Ve spisu je dále založen úřední záznam, ve kterém je uvedeno, že žalovaný považuje nedoručenou písemnost za doručenou fikcí dne 7. 1. 2019. S tímto datem je vyplněna rovněž doložka právní moci na rozhodnutí žalovaného. Následně dne 11. 1. 2019 žalovaný odeslal rozhodnutí rovněž do datové schránky stěžovatelova likvidátora, přičemž doručeno mu bylo dne 15. 1. 2019.

[12] Nejvyšší správní soud se již v minulosti opakovaně zabýval obdobnými případy, v nichž byl dán rozpor mezi tvrzením účastníka ohledně data doručení žalobou napadeného rozhodnutí a data doručení plynoucího z podkladů, jež má soud k dispozici. Z rozsudku ze dne 12. 8. 2010, čj. 7 Afs 63/2010-65, na který v kasační stížnosti odkázal i stěžovatel, plyne, že *„je základním právem účastníků řízení vyjádřit se před rozhodnutím ve věci k zásadním skutkovým okolnostem na nichž rozhodnutí soudu závisí. Stejně tak je právem účastníků řízení předkládat (navrhovat) soudu důkazní prostředky svědčící jejich skutkovým i právním tvrzením obsaženým v žalobě. Na uvedená oprávnění účastníků řízení ovšem krajský soud při svém rozhodování nerefletoval. Neumožnil stěžovatelce (přiměřeně i finančnímu ředitelství), aby ke svým tvrzením obsaženým v žalobě (vyjádření k žalobě) stran okamžiku doručení žalobou napadeného rozhodnutí - tj. základní náležitosti žaloby podle § 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - předložila důkazy nebo alespoň navrhla provedení takových důkazních prostředků, které by jejímu tvrzení o včasnosti podané žaloby svědčily, resp. vyvrátily pochybnosti krajského soudu o této otázce.“* Dospěl tak k závěru, že *„je povinností správního soudu, pokud dospěje oproti žalobci k závěru, že napadené rozhodnutí bylo doručeno (oznámeno) žalobci v jiný den než v den jak bylo uvedeno v žalobě, a tato okolnost by měla mít za následek odmítnutí žaloby pro opožděnost, umožnit žalobci vyjádřit se k této okolnosti a navrhnout na podporu svých tvrzení důkazní prostředky“* (obdobně viz rovněž rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, čj. 1 As 382/2018-39; ze dne 27. 2. 2018, čj. 9 As 347/2016-40; ze dne 23. 7. 2015, čj. 8 As 36/2015-54 nebo ze dne 18. 7. 2019, čj. 8 As 39/2019-25).

[13] Citované závěry judikatury Nejvyššího správního soudu jsou v projednávané věci aplikovatelné. Městský soud zde totiž dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno v jiný den, než uvedl v žalobě. K tomuto závěru dospěl, aniž by žalobce s tímto rozporem seznámil. Ve vztahu k posouzení včasnosti žaloby přitom vyšel pouze z podkladů ve správním spisu, o něž odůvodnění napadeného usnesení taktéž opřel, aniž by se k těmto tvrzením a podkladům mohl stěžovatel vyjádřit.

[14] Jestliže tedy žalobce v podané žalobě uvádí bez dalšího jiné datum doručení napadeného rozhodnutí, než vyplývá ze správního spisu či jiných podkladů a za takové

pokračování

situace krajský soud odmítne žalobu, aniž by dal žalobci možnost vyjádřit se k takovému rozporu, je napadené usnesení překvapivé, a tedy dle výše citované judikatury nezákonné. Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci nepřehlédl, že městský soud se v daném usnesení podrobně zabýval otázkou, zda je pro počátek žalobní lhůty určující doručení rozhodnutí žalovaného stěžovateli, nebo jeho likvidátorovi a v zásadě tak reagoval na některé argumenty, které stěžovatel vznesl nyní v kasační stížnosti. Z podstaty vady, kterou je napadené usnesení zatíženo, však plyne, že tato skutečnost ji nemůže zhojit, jelikož vada spočívá v odepření možnosti předkládat tvrzení a navrhopvat důkazy ve vztahu k otázce včasnosti, nikoliv to, zda se městský soud touto otázkou v odůvodnění zabýval. Městský soud navíc fakticky pouze předpokládal, z jakého důvodu stěžovatel považoval rozhodnutí žalovaného za doručené až 15. 1. 2019 a argumentoval ve vztahu k tomuto datu, aniž by v době svého rozhodnutí mohl mít jasno v tom, na základě čeho stěžovatel dovozuje doručení rozhodnutí žalovaného právě v uvedený den.

[15] Městský soud tak své řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby. Soud musí dát stěžovateli (a přiměřeně i žalovanému) možnost se k okolnostem včasnosti žaloby vyjádřit, na základě toho zvážit provedení dokazování, a teprve poté znovu posoudit otázku včasnosti. Nejvyšší správní soud se za této situace nemohl vyjadřovat k argumentaci stěžovatele (týkající se navíc širšího okruhu otázek, než kterými se městský soud v napadeném usnesení zabýval) pojící se k posouzení počátku běhu lhůty pro podání žaloby, neboť by se tím dostal do situace, kdy by nepřezkoumával závěry krajského soudu, ale jeho činnost nahrazoval, což je v rozporu s principem řízení o kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal kasační stížnost důvodnou, usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§110 odst. 1. s. ř. s.). V něm tento soud rozhodne vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude na městském soudu, aby postupoval předestřeným způsobem a znovu posoudil otázku včasnosti žaloby.

[17] Městský soud rozhodne v novém rozhodnutí rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. října 2019

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu

